

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia || Et || Metropolis || Alberti Crantzii || Historici
Doctiss. Sacrae || Theologiae & Iuris Canonici Doctoris ||
celeberrimi, ac Ecclesiae Ham-||burgensis quondam
Decani**

Krantz, Albert

Coloniae, 1574

Capvt XVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11453

literarum gymnasijs. Francia quidem à memoria Karoli I. eo genere claruit. Italia non longè pòst Bononiæ, & quibusdam alijs locis, publicè docere cœpit. Sed Germania omnium ad cultum nouissima prouincia, nunc primum incipit publica excolere Palladia. Nam Bohemia, non diu est, quod sub quarto Karolo Imperatore & rege suo, Pagæ publicum meruit literarum gymnasium. Interim verò Moraviæ marchiones, Iodocus & Procopius fratres, cùm etiam Brandenburgensem tenerent principatum, graui inuicem bello dissidebant: cùm alteri Wenzlaus Romanorum rex, alteri Sigismundus Vngariæ rex, item fratres, studerent. Bella eius generis formidabilia, quæ plusquàm ciuilia dici debent: Sed æque uitas nataliū inter fratres, facit ut alter alteri non cedat. Per idē tempus, cùm Fridericus dux Brunswici grauius à militaribus ecclesiæ Hildesemensis, de Stenberg atque Swichelen, contemneretur, in eos armatum produxit exercitum, nec illi minores animo, fiderēt duci obuiam proficisci, amicis & fœderatis in arma vocatis: Non procul Goslaria, magno vtrinq̃ cōcursum est prælio, pugnatumq̃ diu ancipiti fortuna variante. Cùm iam inclinari pars ducis visa est, velut calo missa cohors equitum sub manu militis de Godenstede, duci aduolit: Fessis recentes viribus incurrunt, & facile victoriam duci pariunt: vulnerati, cæsi, capti, magna pars militarium antedictorum: Dux ex captiuis non paucā accepit auri summam, compensans, quam pridem illis impenderat, ad fratris sui Bernhardi dudum ab eis capti redemptionem.

CAPVT XVI.

Bernhardus dux Luneburgensis, & Otto comes de Hoia, cùm hostili essent animo in episcopū Osnaburgensem

burgensem, (incertum ex quibus causis, nihil enim annales commemorant) magno agmine ingressi dioecesim, igne sauiūt ac gladio ad inermem rusticam plebem. Magnam autem pradam præ se agentes, cum oppidum de Vecbta præteruecturi in sua redire festinarēt: ciues eius oppidi conclamant ad arma, signo campanæ edito, & egressuris obiecti, præliū instituunt: ita perurgentes, ut facile ommissa prada fugæ præsidium quærerent. Itā vnius oppidi animoso obiectu, dioecesis sat̃s & vindicata, & restituta est. Quo etiam tempore, Ericus dux inferioris Saxonie, Bernhardus & Henricus de Luneburgo, & Gerhardus de Slesuico duces, Nicolaus de Holsatia comes, fœdera iniērūt quadriēnalia, ut aduersus omnem inde quaquē surgentem vim, si iustitia certare non daretur, arma conuerterent. Sæpè multa eius generis fœdera leguntur, quæ miselli pro suo captu interpretantur in eam partem, quam ipsi fortè principes nunquàm in animum adduxerunt: Aduersus vrbes omnia ea instituta detorquent, de suo pensu æstimantes aliena ingenia. Hoc quoquē tempore, Otto de Leina dux, vita excessit, princeps variè à fortuna iactatus, & qui à rebus gerendis vacare non potuit: Semper intentus, semper bellis implicatus. Cui cognominis filius Otto successit, patri plurimū dissimilis, sub alio sidere natus, pacis amator, modestiæ amicus, & qui omnibus rebus publicam quietem anteponeret. Per quæ tempora Brandenburgensis marchio natus iterum mutat principes suos: Nam Iodocus Moravia iā dux, bello fraterno fatigatus, cum aris indigus videretur, Wilhelmo Misnensi marchioni eundem hypothecauit, accipiens ab illo quadraginta millia sexagenas Bohemicorum: Oppida & vrbes, arcium præfecti, & in omni principatu militares, homagium præstitere Wilhel-

Wilhelmo. Quo etiam tempore Albertus Magdeburgensis archiepiscopus, cum Ratenow oppidum ad Obelam fluuium obsideret, proditione quorundam qui intus fuere, in deditiōem accepit. Sed ille iusta prodentibus prēmia persoluit: Iussit eos excedere terrā cū uxoribus & omni familia, certus in se facturos, ubi daretur occasio, quod nunc pro se fecissent. Itā discreuit fidem à commodis, cū illorum vteretur opera: factum tamen non probabat, perniciem exempli prospiciens.

CAPVT XVII.

Res memoratu digna, etsi nostris extranea sit institutis, impetrat tamen à nobis in mentionē adduci. In Agrippina Colonia perniciosa tum erat simulacrum in ciuibus: duplex habuere in vrbe concilium: Arctum, eorum qui quotidiana ciuium negocia curarent: & Latum, ad illos quoque pertinens, qui magnis reipublica negocijs adsciscerentur. Erat ex latiore concilio vir primarius, quem legitimis causis proscrisere magistratus concilij strictioris. Parendum fuit: Sed ille apud principes effecit, vt eorum opera restitueretur. Non poterat abolere memoriā in se patrati facinoris: multa molitur vt se vindicet. Denique constituit, vt concitata plebe, omnes de stricto concilio in vincula faceret pertrahi. Nouit scelerum artifex, quibus posset rebus mobile vulgus, nouarum rerum semper cupidum, cōmoueri. Dum ista moliretur, persensere viri sagaces minoris concilij participes: & praeuenientes molitionem ceterorum, Latum concilium per eandem multitudinem fecere in vincula duci. Erant sensati in cōmunitate viri, qui viranq; molitionē improbarent: effeceruntque, vt minus etiam concilium custodiāe manciparetur: quō minus querebantur ceteri iam agentes in custodia: & virisq; diligenter custo-